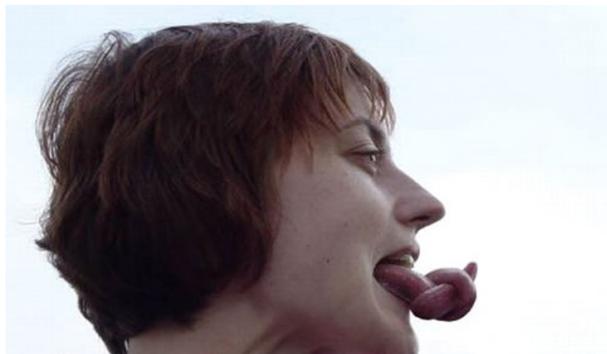

ΤΟΥ **Γιώργου Σταμάτη**

Εκπλήσσει η ευχέρεια, με την οποία η Αριστερά υιοθετεί γλωσσικά -χωρίς αναστόχηση και με αφελή άγνοια των πραγμάτων- αστικά ιδεολογήματα, όπως «λιτότητα», «μεταρρυθμίσεις», «εσωτερική υποτίμηση», «διαρθρωτικές αλλαγές», «ανθρωπιστική κρίση» «πρωτογενές πλεόνασμα».

Οι καπιταλιστές και οι εκφραστές των συμφερόντων τους και των απόψεών τους έχουν κάθε λόγο να ονομάζουν τις περικοπές μισθών, συντάξεων και κοινωνικών δημοσίων δαπανών προς όφελος των καπιταλιστών «λιτότητα», διότι το «λιτότητα», το οποίο υποδηλοί και «συμμάζεμα» και «νοικοκύρεμα», ηχεί στα αυτιά των μισθωτών, των εργαζομένων, των συνταξιούχων, αλλά ακόμη και των οφελούμενων από τις κοινωνικές δαπάνες του Δημοσίου ασφαλώς αθώτερα από την ωμή κατονομασία των παραπάνω περικοπών.

Η λέξη «μεταρρύθμιση» ήταν, εάν ακόμη ενθυμείσθε, θετικά φορτισμένη όχι μόνον για τους προοδευτικά σκεπτόμενους, αλλά για όλους τους ανθρώπους. Χρησιμοποιήθηκε, όμως, από τους καπιταλιστές και τους δικούς τους για να δώσουν μια συνοπτική γλωσσική έκφραση στη διάλυση των εργασιακών σχέσεων, στην ασυδοσία των καπιταλιστών στην αγορά εργασίας, στην προλεταριοποίηση των αυτοαπασχολούμενων, δηλαδή στη μετατροπή τους σε μισθωτούς εργαζόμενους υπαγμένους στο κεφάλαιο, στην προσπάθεια ιδιωτικοποίησης της δημόσιας παιδείας (ιδίως της ανώτατης), της διάλυσης του συστήματος δημόσιας υγείας και άλλων συναφών.

Οι «διαρθρωτικές αλλαγές» σημαίνουν την εκποίηση ή εκχώρηση δημόσιας περιουσίας, δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών καθώς και οικονομικών λειτουργιών του Δημοσίου στους καπιταλιστές.

Υποτίμηση... νοήματος

Όλοι γνωρίζουμε τι είναι η υποτίμηση, δηλαδή η υποτίμηση του εθνικού νομίσματος. Κατά την υποτίμηση του εθνικού νομίσματος μεταβάλλονται οι ισοτιμίες του τελευταίου έτσι, που τώρα χρειάζεται κανείς ένα μεγαλύτερο ποσό εθνικού νομίσματος για να αγοράσει μια μονάδα καθενός άλλου εθνικού νομίσματος. Στην πραγματικότητα μεταβάλλεται η ισοτιμία του εθνικού νομίσματος προς το κυρίαρχο στις διεθνείς συναλλαγές νόμισμα, δηλαδή το δολάριο. Μέσω αυτής της μεταβολής μεταβάλλονται και οι ισοτιμίες του εθνικού νομίσματος προς όλα τα άλλα εθνικά νομίσματα. Αυτή τη μεταβολή της ισοτιμίας του εθνικού νομίσματος προς το δολάριο την επιτυγχάνει η Κεντρική Τράπεζα, δηλώνοντας ότι αγοράζει και πωλεί οποιοδήποτε ποσό δολαρίων στη νέα ισοτιμία.

Γιατί υποτιμάται ένα νόμισμα; Για να αυξηθεί η ζήτηση του εξωτερικού για προϊόντα που παράγονται στο εσωτερικό (εξαγωγές), αφού συνεπεία της υποτίμησης θα μειωθούν οι τιμές τους, και να μειωθεί η ζήτηση του εσωτερικού για προϊόντα του εξωτερικού (εισαγωγές), επειδή συνεπεία της υποτίμησης θα αυξηθούν οι τιμές τους. Και τα δύο αυτά, εάν επισυμβούν, οδηγούν σε αύξηση του εθνικού προϊόντος και σε μείωση του ελλείμματος ή, αντιστοίχως, σε αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου των εμπορικών συναλλαγών της χώρας. Στη χώρα μας, επειδή τώρα πλέον εθνικό νόμισμα δεν είναι η δραχμή, αλλά το ευρώ, δεν υπάρχει η δυνατότητα υποτίμησης του εθνικού νομίσματος με απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης.

Λέγεται ότι μειώσεις μισθών μειώνουν τις τιμές των εγχωρίως παραγόμενων προϊόντων και συνεπώς αυξάνουν τη ζήτηση του εξωτερικού για αυτά τα προϊόντα (εξαγωγές) και συνεπώς τις εξαγωγές και το εθνικό προϊόν. Συγχρόνως μειώνουν τη ζήτηση για εμπορεύματα του εξωτερικού (εισαγωγές). Έτσι, λοιπόν, σύμφωνα με τα παραπάνω, οι μειώσεις μισθών αυξάνουν το εθνικό προϊόν και μειώνουν το έλλειμμα ή αυξάνουν το πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου, δηλαδή έχουν τα ίδια αποτελέσματα με μια αντίστοιχη υποτίμηση του εθνικού νομίσματος. Να λοιπόν: Τι μείωση μισθών και κουραφέξαλα! Απλώς για μια οιονεί υποτίμηση του εθνικού νομίσματος πρόκειται -για μια «εσωτερική υποτίμηση». Δεν ηχεί ωραία;

Άνθρωποι και πολίτες

Ωραίο ιδεολόγημα είναι κι αυτό με την «ανθρωπιστική κρίση». Το «ανθρωπιστική κρίση» υποκαθιστά το «οικονομική κρίση», όσον αφορά τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στα οικονομικά και κοινωνικά κατώτερα στρώματα του πληθυσμού, δηλαδή στους «ανθρώπους». Το «ανθρωπιστική κρίση» υποκαθιστά το «οικονομική κρίση». Το «οικονομική κρίση» προτρέπει αυτονοήτως στην αναζήτηση των αιτίων της κρίσης στην οικονομία. Το «ανθρωπιστική κρίση» παραπέμπει σε λιμούς, λοιμούς, σεισμούς, καταποντισμούς. Ή σε τιμωρητικές ενέργειες του Κυρίου του είδους «Και έκανε θραύσιν ο Κύριος και έθραυσεν χιλιάδας δέκα», όπως

διαβάζουμε στην Παλαιά Διαθήκη.

Το «ανθρωπιστική κρίση» είναι πολύ πιο βολικό από εκείνο το «οικονομική κρίση». Διότι, ενώ το πρώτο παραπέμπει στη φύση ή στον Κύριο, το δεύτερο υπενθυμίζει, όπως λέει ο Μπρεχτ, ότι σήμερα η μοίρα του ανθρώπου είναι ο άνθρωπος, δηλαδή την κρίση την προκάλεσαν και την συντηρούν άνθρωποι.

Και πώς έχει το πράγμα με εκείνα τα διαβόητα «ανθρώπινα δικαιώματα»; Αντιπαρερχόμαστε εδώ το ότι χρησιμοποιήθηκαν και χρησιμοποιούνται από τις ΗΠΑ και τους συμμάχους τους επιθετικά κατά εθνικών κρατών, με σκοπό την υπονόμευση της εθνικής και κρατικής κυριαρχίας τους. Παραδείγματος χάρη, μια και ζούμε μεταξύ πολλών φίλων αυτών των αξιαγάπητων τετράποδων, όπως τα «δικαιώματα των ζώων» προϋποθέτουν τη διάκριση μεταξύ ανθρώπων και ζώων, έτσι και τα «ανθρώπινα δικαιώματα» προϋποθέτουν τη διάκριση μεταξύ πολιτών και «ανθρώπων», δηλαδή μεταξύ πολιτών και διαφόρων ειδών αναξιοπαθούντων. Έτσι για να το πούμε σχηματικά: Για τα «ανθρώπινα δικαιώματα» των λαθρομεταναστών, των φυλακισμένων, των ρομά, των αστέγων, των ανέργων, των απόρων, δηλαδή των «ανθρώπων» εν γένει πρόκειται, όχι για δικαιώματα δικά σου και των ομοίων σου, δηλαδή όχι για δικαιώματα των αστών πολιτών -αυτών των τελευταίων τους αρκούν τα δικαιώματα του πολίτη. Δικαίωμα στην εργασία, δηλαδή στη μισθωτή εργασία, δεν υπάρχει βέβαια. Πολλοί, όμως, ομιλούν με ζέση για το δικαίωμα στην εργασία ως για ανθρώπινο δικαίωμα. Αναλογισθείτε, λοιπόν, προς στιγμήν όχι τον άνεργο, αλλά τον κ. Κόκκαλη ή κάποιον όμοιον του ως φορέα αυτού του ανθρώπινου δικαιώματος.

Πρωτογενές πλεόνασμα - δημοσιονομικό έλλειμμα

Κι ερχόμαστε, τέλος, και σε εκείνο το «πρωτογενές πλεόνασμα». Τι είναι το πρωτογενές πλεόνασμα; Είναι η διαφορά μεταξύ των τακτικών εσόδων του Δημοσίου (φόροι, δασμοί, τέλη, κέρδη από δημόσιες επιχειρήσεις) -όχι και των εσόδων από καθαρό δανεισμό- [καθαρός δανεισμός μιας περιόδου είναι το ποσό που απομένει από τα δάνεια που πήρε το Δημόσιο αυτήν την περίοδο, αφού ανανεώσει τα λήγοντα δάνειά του] και των δαπανών του Δημοσίου για μισθούς και συντάξεις καθώς και για αγαθά και υπηρεσίες -όχι και για πληρωμές τόκων. Ας έχουμε στα ακόλουθα κατά νου ότι το Δημόσιο έχει, πέραν των προαναφερθέντων τακτικών εσόδων του, και έσοδα από καθαρό δανεισμό και έχει να εκτελέσει, πέραν των δαπανών του για μισθούς και συντάξεις καθώς και για αγαθά και υπηρεσίες, και δαπάνες για την πληρωμή τόκων. Έστω ότι το πρωτογενές πλεόνασμα μιας περιόδου είναι αρνητικό, έστω δηλαδή ότι σ' αυτήν την περίοδο έχουμε ένα πρωτογενές έλλειμμα. Αυτό σημαίνει προφανώς ότι το Δημόσιο σ' αυτήν την περίοδο χρηματοδοτεί την πληρωμή τόκων αλλά και ένα μέρος των

δαπανών του για μισθούς και συντάξεις καθώς και για αγαθά και υπηρεσίες, ίσο αυτονοήτως με το πρωτογενές έλλειμμα του, με καθαρό δανεισμό. Στην περίπτωση που το πρωτογενές πλεόνασμα είναι μηδενικό, το Δημόσιο χρηματοδοτεί μόνον τις πληρωμές τόκων με καθαρό δανεισμό. Και, τέλος, όταν το πρωτογενές πλεόνασμα είναι θετικό, το Δημόσιο χρηματοδοτεί με αυτό το πρωτογενές πλεόνασμα ισόποσο μέρος των δαπανών του για την πληρωμή τόκων και χρηματοδοτεί το υπόλοιπο μέρος αυτών των δαπανών του με καθαρό δανεισμό. Το σημαντικό εδώ είναι το εξής: στις δύο πρώτες περιπτώσεις το Δημόσιο χρηματοδοτεί τις πληρωμές τόκων εν όλω με καθαρό δανεισμό. Ο καθαρός δανεισμός είναι προφανώς ίσος με το έλλειμμα του Δημοσίου, δηλαδή ίσος με το δημοσιονομικό έλλειμμα. Ένα πρωτογενές πλεόνασμα συμβαδίζει, λοιπόν, πάντα με ένα δημοσιοοικονομικό έλλειμμα.

Για ποιους έχει νόημα και χρησιμότητα η έννοια του πρωτογενούς πλεονάσματος; Μα μόνον για τους πιστωτές, δηλαδή για τους τοκογλύφους, του Δημοσίου και για εκείνες τις κυβερνήσεις που υπηρετούν τα συμφέροντα αυτών των τοκογλύφων. Για τους τοκογλύφους, επειδή τους λείπει αν το ποσό που τους πληρώνει το Δημόσιο ως τόκους τού το έχουν δανείσει στο σύνολό του αυτοί οι ίδιοι (οι περιπτώσεις αρνητικού και μηδενικού πρωτογενούς πλεονάσματος) ή εν μέρει αυτοί οι ίδιοι (περίπτωση θετικού πρωτογενούς πλεονάσματος), τότε το υπόλοιπο ποσό προέρχεται από ιδίους πόρους του Δημοσίου, δηλαδή από τα τακτικά του έσοδα, και όχι από καθαρό δανεισμό. Και για τις προαναφερθείσες κυβερνήσεις, επειδή τούς επιτρέπει να εκδίδουν ένα θετικό πρωτογενές πλεόνασμα (το οποίο, όπως είδαμε, συμβαδίζει πάντα με ένα δημοσιοοικονομικό έλλειμμα!) ως δημοσιοοικονομικό πλεόνασμα, που προτίθενται να διανείμουν εν είδει κοινωνικού μερίσματος μέσω αυξήσεων μισθών και συντάξεων στο Δημόσιο ή / και αυξήσεων των δημοσίων κοινωνικών δαπανών στα θύματά της υπέρ των τοκογλύφων του Δημοσίου ασκούμενης οικονομικής πολιτικής των.

Είναι λυπηρό ότι η Αριστερά συντηρεί με τις τοποθετήσεις της στις δηλώσεις της κυβέρνησης για το πρωτογενές πλεόνασμα την μόλις αναφερθείσα από μέρους της κυβέρνησης εξαπάτηση των θυμάτων της μνημονιακής οικονομικής πολιτικής.

Η εποχή